

Rikoksen uhrin oikeudet oikeudenkäynnissä - Skotlanti

Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Seuraavat kielet ovat jo saatavilla: [en](#).

Rikoksen uhrilla on oikeuksia.

Rikoksen uhrilla on oikeus myös henkiseen tukeen ja käytännön apuun koko rikosprosessin ajan, ja lisäksi hänellä voi olla oikeus korvaukseen kaikista rikoksen aiheuttamista vahingoista.

Rikoksen uhrin käsikirjassa ([Victims' Code for Scotland](#)) selostetaan rikoksen uhrin oikeudet Skotlannissa sekä kerrotaan, miten kyseisiä oikeuksia käytetään ja mistä voi saada apua ja neuvoja. Käsikirjassa on tietoja seuraavista seikoista:

- Oikeus tiettyihin palveluihin – mitkä ovat vähimmäisvaatimukset, joiden mukaisesti rikosasioita käsittelevän oikeudenhoitojärjestelmän on kohdeltava rikoksen uhria?
- Oikeus saada tietoa – miten rikoksen uhri pidetään ajan tasalla oman tapauksensa suhteen ja mitä tietoja hänellä on oikeus pyytää?
- Osallistumisoikeus – rikoksen uhrin on tultava ymmärretyksi, hänellä on oltava tieto siitä, miten asian käsittely etenee, ja hänellä on oltava tilaisuus kertoa tuomioistuimelle, miten rikos on vaikuttanut häneen.
- Oikeus suojeluun ja yksityisyyden suojaan – rikoksen uhrin on tunnettava olonsa turvalliseksi, ja häntä on suojeltava pelottelulta.
- Oikeus saada tukea – tämä oikeus ei riipu siitä, onko rikoksesta ilmoitettu poliisille.
- Oikeus kulu- ja vahingonkorvauksiin – tällaisia voivat olla esimerkiksi matkakustannusten tai ansionmenetyksen korvaukset tai ruumiinvammasta johtuvat vahingonkorvaukset.

Jos rikoksen uhri on tyytymätön joltain oikeudenhoitojärjestelmän elimeltä saamaansa kohteluun, hänellä on oikeus kannella asiasta.

Sivustolla [mygov.scot](#) on lisätietoa rikoksen uhrin oikeuksista rikosprosessin eri vaiheissa, muun muassa [rikosilmoitusta tehtäessä](#), [rikostutkinnassa ja syytteesenpanossa](#), [asiaa tuomioistuimessa käsiteltäessä](#) sekä [tuomion antamisen jälkeisissä toimenpiteissä](#).

Tästä linkistä saat lisätietoa [rikoksen uhreille tarkoitetusta avusta ja tuesta](#).

Tarvittavat tiedot löytyvät alla olevien linkkien kautta

[1](#) - Rikoksen uhrin oikeudet

[2](#) - Rikosilmoituksen tekeminen ja rikoksen uhrin oikeudet rikostutkinnan tai oikeudenkäynnin aikana

[3](#) - Rikoksen uhrin oikeudet oikeudenkäynnin jälkeen

[4](#) - Korvaus

[5](#) - Rikoksen uhrin oikeus saada tukea ja apua

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 29/01/2019

1 - Rikoksen uhrin oikeudet

Mitä tietoja rikoksen uhri saa viranomaisilta (esim. poliisilta tai syyttäjältä), jo ennen kuin rikosilmoitus on tehty?

Rikoksen uhri voi saada tietoa rikoksesta ottamalla yhteyttä asianomaisiin viranomaisiin (poliisi (*Police Scotland*), syyttäjänvirasto (*Crown Office and Procurator Fiscal Service*), oikeushallinto (*Scottish Courts and Tribunals Service*), rikosseuraamuslaitos (*Scottish Prison Service*) tai ehdonalaislautakunta (*Parole Scotland*)). Lisätietoja on saatavilla [☞](#) Skotlannin hallituksen verkkosivujen rikos-, laki- ja oikeusosiossa.

Jos uhri päättää tehdä rikosilmoituksen, hän saa poliisilta uhrin tukipalveluihin oikeuttavan kortin (*victim care card*), jolla vahvistetaan tehty ilmoitus ja jossa annetaan lisätietoja.

Lisäksi rikoksen uhrin käsikirjassa ([☞](#) Victim's Code for Scotland) selitetään, mitä oikeuksia rikoksen uhrilla on rikosoikeudellisen menettelyn eri vaiheissa.

Rikoksen uhri (unionin kansalainen tai unionin ulkopuolisen maan kansalainen) ei asu maassa, jossa rikos tapahtui. Miten hänen oikeuksiaan suojellaan?

Vaikka rikos olisi tehty muualla, uhrilla voi olla oikeus suojeluun hänen asuessaan Skotlannissa. Käytettävissä on muun muassa eurooppalainen suojelumääräys (*European Protection Order, EPO*). Eurooppalainen suojelumääräys mahdollistaa sen, että missä tahansa EU:n alueella sijaitsevan tuomioistuimen antama määräys (esimerkiksi lähestymiskielto) voidaan tunnustaa ja panna täytäntöön Skotlannissa. Jos taas tuomioistuimen määräys on annettu Skotlannissa, se voidaan vastaavasti tunnustaa ja panna täytäntöön uhrin asuinmaassa.

Skotlannin oikeushallinnon verkkosivuilla on lisää tietoa eurooppalaisesta suojelumääräyksestä.

Vuonna 2014 annetun Skotlannin *Victims and Witnesses Act* -lain mukaan uhri voi tehdä rikosilmoituksen toisessa EU-maassa tehdystä rikoksesta Skotlannin poliisille, jonka on huolehdittava siitä, että rikosilmoitus toimitetaan viipymättä sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jossa rikos on tapahtunut tai jossa sen on väitetty tapahtuneen.

Mitä tietoja rikoksen uhrille annetaan, jos hän tekee rikosilmoituksen?

Jos uhri tekee rikosilmoituksen, hän saa uhrin tukipalveluihin oikeuttavan kortin. Hänellä on myös oikeus pyytää tapauskohtaisia tietoja seuraavilta viranomaisilta:

- Poliisi - tieto päätöksestä luopua tutkinnasta (perusteluineen) tai lopettaa tutkinta (perusteluineen).
- Syyttäjänvirasto - jos asiassa ei ole nostettu syytettä, uhrilla on oikeus saada tietää syyttämättäjäätämispäätöksen perustelut ja pyytää tämän päätöksen uudelleentarkastelua.
- Oikeushallinto - kaikkien tuomioistuinkäsittelyjen päivämäärät, tuomioistuimen lainvoimainen ratkaisu oikeudenkäynnissä tai oikeudenkäyntiin perustuvassa muutoksenhakuprosessissa perusteluineen.

Onko rikoksen uhrilla oikeus maksuttomiin käännös- ja tulkkaukspalveluihin (poliisin tai muiden viranomaisten kanssa asioidessa tai rikostutkinnan ja oikeudenkäynnin aikana)?

Uhrilla on oikeus ymmärtää ja tulla ymmärretyksi rikosoikeudenkäyntimenettelyjen aikana. Jos hänen on vaikea ymmärtää tai puhua englantia, hän voi pyytää tulkin apua

- esitettyjen kysymysten ymmärtämiseksi
- annettujen tietojen ymmärtämiseksi
- vastausten ja tietojen antamiseen ja voidakseen muuten kommunikoida tehokkaasti.

Hän voi myös pyytää käännöstä asiakirjasta, joka on annettu hänelle lain nojalla tai joka on olennaisen tärkeä esitutkintaan tai oikeudenkäyntiin osallistumisen kannalta.

Miten viranomaiset huolehtivat siitä, että rikoksen uhri ymmärtää heitä ja he uhria (jos kyseessä on lapsi tai vammainen henkilö)?

Tietoja on saatavilla pyynnöstä eri muodoissa, ja selkokielen versio rikoksen uhrin käsikirjasta tulee saataville lähiaikoina.

Yhteydenpitoa poliisiin ja yli 16-vuotiaiden mielenterveyshäiriön tai oppimisvaikeuksien takia kommunikaatiovaikeuksista kärsivien uhrien välillä helpotetaan *Appropriate Adults* -järjestelmällä (*auttavat aikuiset*). Näin tehdään ensisijaisesti poliisikuulusteluissa, mutta joskus myös oikeuslääketieteellisissä tutkimuksissa ja tunnistusmenettelyjen yhteydessä.

Rikoksen uhrien tukipalvelut

Mitä kautta uhri voi saada tukea?

Uhrien tukijärjestöjä on useita. Rikoksen luonteesta riippuu, minkä järjestön puoleen on käännyttävä.

- Suurin tuki- ja neuvontapalveluja rikoksen uhreille ja todistajille tarjoava vapaaehtoisjärjestö on *Victim Support Scotland* (VSS). VSS tarjoaa yksilöllistä tukea, joka perustuu yksilön tarpeita luotaaviin arviointimenetelmiin.
- *Community Safety Glasgow* (TARA) tarjoaa ihmiskaupan uhreille yksilöllisten tarpeiden perusteella kriisimajoitusta enintään 45 vuorokaudeksi sekä lisäksi tuen suunnittelua, edelleenohjausta ja apua oikeudellisen neuvonnan saamiseen.
- *Migrant Help* -järjestö tukee haavoittuvassa asemassa olevia maahantulijoita tarjoamalla apua ja neuvontaa turvapaikanhakijoille tai pidätettyinä oleville ulkomaan kansalaisille ja neuvomalla myös vankilaan joutuneita ulkomaan kansalaisia.
- Muita järjestöjä ovat *PETAL* (tukipalveluja vainajan omaisille), *Rape Crisis Scotland* (kriisiapua raiskauksen uhreille), *Scottish Women's Aid* (apua naisille) ja *ChildLine* (lasten tukipuhelin).
- Kaikkien uhreja tukevien järjestöjen yhteystiedot löytyvät rikoksen uhrin käsikirjasta ([☞](#) Victims' Code for Scotland).

Ohjaako poliisi uhrin automaattisesti tukipalvelujen piiriin?

Poliisi kysyy, haluaako uhri tulla ohjatuksi rikoksen uhrien tukipalvelujen piiriin ja antaa hänen tietonsa eteenpäin vain, jos uhri on antanut siihen suostumuksensa.

Miten rikoksen uhrin yksityisyyttä suojellaan?

Rikosilmoituksen tekemisen jälkeen poliisi ryhtyy toimenpiteisiin uhrin tukemiseksi ja rikoksen toistumisen, pelottelun ja kostotoimien estämiseksi. Tuki voi näissä tilanteissa koostua seuraavista toimenpiteistä:

- Uhrin kuullaan vain, kun se on tarpeen.
- Kuulemisten määrä pidetään mahdollisimman pienenä.
- Kuulemiset järjestetään niihin tarkoitetuissa erityisissä tiloissa.
- Tuomioistuin voi tietyissä tilanteissa rajoittaa median raportointia tapauksessa, jossa uhri on ollut osallisena.

Edellyttääkö tukipalvelujen saaminen rikosilmoituksen tekemistä?

Uhrilla on oikeus tukipalveluihin, vaikka rikoksesta ei olisi ilmoitettu poliisille.

Uhrin henkilökohtainen suojeleminen, jos häntä uhkaa vaara.

Millaista suojeleminen on saatavissa?

Kun rikosilmoitus on tehty, poliisi ryhtyy toimenpiteisiin uhrin tukemiseksi ja rikoksen toistumisen, pelottelun ja kostotoimien estämiseksi.

Tuki voi näissä tilanteissa koostua seuraavista toimenpiteistä:

- Uhrin kuullaan vain, kun se on tarpeen.
- Kuulemisten määrä pidetään mahdollisimman pienenä.
- Kuulemiset järjestetään niihin tarkoitetuissa erityisissä tiloissa.

Tuomioistuin voi tietyissä tilanteissa rajoittaa tiedotusvälineiden uutisointia tapauksesta, jossa uhri on ollut osallisena. Tuomioistuin voi soveltuvissa tilanteissa myös asettaa erityisiä ehtoja syytetyn ehdolliselle vapauttamiselle.

Lisää tietoa suojeleminen toimenpiteistä saa Skotlannin poliisilta tai syyttäjänvirastolta.

Kuka suojeleminen antaa?

Ks. edellä.

Arvioidaanko uhrin tilannetta sen selvittämiseksi, voiko rikoksentehtäjä aiheuttaa hänelle lisävahinkoa?

Ks. edellä.

Arvioidaanko uhrin tilannetta sen selvittämiseksi, voiko hänelle aiheutua lisävahinkoa rikosoikeudenkäyntimenettelyn vuoksi (rikostutinnan ja oikeudenkäynnin aikana)?

Ks. edellä.

Millaista suojelua erittäin haavoittuvassa asemassa olevat uhrin voivat saada?

Ks. edellä.

Onko alaikäisillä uhreilla erityisiä oikeuksia?

Jotkut voivat olla erityisen haavoittuvassa asemassa tai vaarassa tilanteensa vuoksi tai oikeudenkäynnissä esittämiensä todisteiden luonteen takia. Haavoittuvassa asemassa olevia todistajia voidaan auttaa todistamaan oikeudenkäynnissä esimerkiksi videoyhteyden välityksellä tai sermin takaa siten, että näköyhteyttä syytetyyn ei ole. Näitä toimia kutsutaan erityistoimenpiteiksi.

Lisätietoja erityistoimenpiteistä saa syyttäjänvirastolta ja oikeushallinnolta. Viranomaisien tulisi kysyä uhrilta myös, huolettaako häntä todistamisessa jokin, ja kertoa hänelle vaihtoehtoisista todistamistavoista.

Kaikkien lasten (alle 18-vuotiaat) katsotaan lain nojalla olevan haavoittuvassa asemassa, ja heillä (samoin kuin väitetyt lähisuhdeväkivallan, seksuaalirikosten, ihmiskaupan ja vainoamisen uhreilla) on automaattisesti oikeus tiettyihin erityistoimenpiteisiin. Todistajan voidaan katsoa olevan haavoittuvassa asemassa myös, jos hän kärsii mielenterveyden häiriöistä tai oppimisvaikeuksista tai jos todistaminen aiheuttaa hänelle pelkoa ja ahdistusta. Todistajan aseman haavoittuvuuden arvioi syyttäjänvirasto.

Oikeushallinto huolehtii siitä, että uhrille järjestetään eri odotustilat kuin puolustuksen todistajille, kun he odottavat todistamaan pääsyä.

Kun rikos johtaa uhrin kuolemaan, mitkä ovat perheenjäsenten oikeudet?

Myös rikoksen uhrien lähiomaiset voivat saada tukea uhrien tukijärjestöiltä, kuten Victim Support Scotland -järjestöltä.

Kun perheenjäsen on kuollut rikoksen seurauksena, omaisilla voi olla vastaavia oikeuksia kuin rikoksen uhrilla (esim. oikeus saada poliisilta tietoa tutinnan etenemisestä).

Lisätietoja on saatavilla rikoksen uhrin käsikirjasta ja palvelustandardeista, jotka on luotu Skotlannin poliisin, syyttäjänviraston, oikeushallinnon, rikosseuraamuslaitoksen ja ehdonalaistalouden yhteistyönä. (ks. linkki alla)

Mitkä ovat rikoksen uhrin perheenjäsenten oikeudet?

Myös rikoksen uhrien lähiomaiset voivat saada tukea uhrien tukijärjestöiltä, kuten Victim Support Scotland -järjestöltä.

Tiettyissä tapauksissa (esim. jos uhri on menehtynyt) omaisilla voi olla vastaavia oikeuksia kuin rikoksen uhrilla.

Jos esimerkiksi sukulainen on kuollut, omaisella on oikeus saada poliisilta tietoa tutinnan etenemisestä. Lisätietoja on saatavilla oikeushallinnon laatimista [☞](#) rikoksen uhrin käsikirjasta ja [☞](#) palveluja koskevista vähimmäisvaatimuksista (*Standards of Service*).

Voiko rikoksen uhri osallistua sovitteluun? Millä ehdoin? Onko rikoksen uhri turvassa sovittelun aikana?

Sacro on skotlantilainen sovittelupalveluja tarjoava järjestö, joka työskentelee yhteisöjen eheyttämiseksi ja niiden turvallisuuden parantamiseksi koko Skotlannin alueella. Lisätietoja saa [☞](#) sen verkkosivuilta.

Missä rikoksen uhrin oikeuksia koskeva laki on saatavilla?

Ajantasaisimmat tiedot ovat saatavilla Skotlannin rikoksen uhrin käsikirjasta, joka on luettavissa [☞](#) täällä.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 29/01/2019

2 - Rikosilmoituksen tekeminen ja rikoksen uhrin oikeudet rikostutkinnan tai oikeudenkäynnin aikana

Miten teen rikosilmoituksen?

Hätätilanteessa soita numeroon 999. Rikosilmoituksen voit tehdä numeroon 101.

Kuuroille, huonokuuloisille tai puhevammaisille on tarjolla tekstipuhelin numerossa 18000.

Jos olet rekisteröitynyt häätätekstiviestijärjestelmään (*emergencySMS*), eikä muita vaihtoehtoja ole, voit lähettää tekstiviestin numeroon 999.

Missä tapauksissa soitetaan numeroon 999?

Hätätilanteessa soita numeroon 999, jos

- jonkun terveys tai henki on uhattuna
- rikos tapahtuu parhaillaan
- lähistöllä on rikoksesta epäilty henkilö.

Muut kuin hätätilanteet

Poliisin tavoittaa numerosta 101, jos rikokseen ei liity hätätilannetta.

Kuuroille, huonokuuloisille tai puhevammaisille on tarjolla tekstipuhelin numerossa 18001 101.

Esimerkkejä rikoksista ja tapauksista, joiden vuoksi ei ole syytä ottaa yhteyttä hätäpalveluun:

- autovarkaus
- omaisuusvahinko
- epäilty huumeiden käyttö tai huumekauppa
- vähäisestä liikenneonnettomuudesta ilmoittaminen
- tietojen antaminen poliisille alueella tapahtuneesta rikoksesta.

Sähköinen rikosilmoitus

Muissa kuin hätätilanteissa voit tehdä rikosilmoituksen Skotlannin poliisin verkkosivuilla seuraavista rikoksista:

- viharikos
- lähisuhdeväkivalta

Anonyymien rikosilmoituksen voi tehdä myös *Crimestoppers*-järjestön sähköisellä lomakkeella.

Mistä voin selvittää, miten asia etenee?

Jos olet rikoksen uhri, sinulla on oikeus pyytää rikosta koskevia tietoja. Jos tietoja ei ole annettu, sinulla on oikeus tehdä virallinen pyyntö seuraaville viranomaisille:

- Skotlannin poliisi - tieto päätöksestä olla jatkamatta tutkintaa (perusteluineen) tai lopettaa tutkinta (perusteluineen).
- Syyttäjänvirasto (*Crown Office and Procurator Fiscal Service*) - jos tapauksesta ei nosteta syytettä, sinulle on oikeus saada tieto syyttämättäjäntämispäätöksen syistä ja pyytää päätöksen uudelleentarkastelua.
- Skotlannin oikeushallinto (*Scottish Courts and Tribunals Service*) - mahdollisten oikeusistuntojen päivämäärät, tuomioistuimen lainvoimainen ratkaisu oikeudenkäynnissä tai oikeudenkäyntiin perustuvassa muutoksenhakuprosessissa perusteluineen.

Onko rikoksen uhrilla oikeus saada oikeusapua (rikostutkinnan tai oikeudenkäynnin aikana)? Millä ehdoin?

Skotlannissa uhri ei ole osapuolena rikosoikeudenkäynnissä. Jos uhri tarvitsee lainopillista neuvontaa ja apua, hän voi ottaa yhteyttä lakimieheen. Uhrilla voi olla oikeus saada tukea neuvonnan kustannusten kattamiseen oikeusapujärjestelmän kautta.

Skotlannin oikeusapulautakunta (*Scottish Legal Aid Board*) vastaa oikeusapujärjestelmästä Skotlannissa.

Voinko saada korvauksia kuluista (jotka aiheutuvat osallistumisesta rikostutkintaan/oikeudenkäyntiin)? Millä ehdoin?

Jos sinut kutsutaan todistamaan oikeudessa, sinulla voi olla oikeus kulukorvaukseen.

Kutsu oikeudenkäyntiin todistamaan lähetetään virallisena kirjeenä (*citation*).

Kirjeen kääntöpuolella on tietoja korvauksen vaatimisesta ja hakulomake.

Kirje tulee lukea huolella ja ottaa mukaan oikeuden istuntoon. Kirjeen kääntöpuolella oleva lomake on täytettävä kulukorvauksen hakemiseksi taholta, joka on nimennyt sinut todistajaksi.

Käteissuoritukset tulevat kyseeseen vain hätätapauksissa tai todellisissa ongelmatilanteissa. Taksi- tai lentomatkojen, majoituskustannusten ja muiden poikkeuksellisten kulujen korvaamiseen on saatava syyttäjän ennakkohyväksyntä.

Työssäkäyvät ja itsensä työllistävät todistajat voivat hakea korvausta ansionmenetyksistä. Oikeustaloissa ei ole lastenhoitopalveluita, joten syyttäjän kutsuma todistaja voi hakea kiinteää korvausta lastenhoidosta ja lapsenvahdista. Jos joudut tekemään kotihoitojärjestelyjä voidaksesi todistaa, sinulle maksetaan kiinteä korvaus.

Jos asian käsittely päätetään lopettaa ennen kuin asia menee tuomioistuimen käsiteltäväksi, voinko hakea tällaiseen päätökseen muutosta?

Skotlannissa rikoksen uhrilla on oikeus pyytää syyttäjänviraston tekemän syyttämättäjäntämispäätöksen uudelleentarkastelua, jos päätös on tehty 1. heinäkuuta 2015 tai sen jälkeen. Jos mahdollista, uudelleentarkastelua tulisi hakea kuukauden sisällä siitä, kun saat tiedon syyttämättäjäntämispäätöksestä. Tieto uudelleentarkastelupäätöksestä annetaan yleensä 20 työpäivän sisällä. Skotlannin ylin syyttäjä (*Lord Advocate*) on julkaissut tätä prosessia koskevat [ohjeet](#).

Voinko osallistua oikeudenkäyntiin?

Tämä riippuu siitä, onko sinut kutsuttu todistamaan oikeudenkäynnissä. Jos sinua ei ole kutsuttu todistamaan, voit kysyä Skotlannin oikeushallinnolta:

- mistä epäiltyä syytetään - vasta kun epäillyllä on ollut mahdollisuus vastata syytteisiin (oikeushallinto ilmoittaa vain syytteiden yleisen luonteen)
- oikeudenkäynnin etenemisestä
- tuomarin, oikeusvirkamiehen tai rauhantuomarin ratkaisusta.

Skotlannin oikeushallinnon [verkkosivuilla](#) on lisätietoja siitä, miten on mahdollista saada tietoja asian etenemisestä ja oikeuskäsittelyn aikataulusta, mukaan lukien lähitulevaisuudessa järjestettävistä oikeudenkäynneistä. Nämä tiedot koskevat seuraavia tuomioistuimia:

- Skotlannin korkein rikostuomioistuin High Court of Justiciary
- Sheriff Court -tuomioistuimet
- Justice of the Peace Court -tuomioistuimet.

Skotlannin oikeushallinto vastaa seuraavista todistajia koskevista järjestelyistä oikeudenkäynnin aikana:

- Todistajalle tiedotetaan oikeuskäsittelyn etenemisestä ainakin kerran tunnissa ja kerrotaan, koska tämä voi poistua.
- Syyttäjän ja puolustuksen todistajille järjestetään erilliset odotustilat ja virvokkeita.
- Jos todistaja saa antaa lausuntonsa suoran videoyhteyden välityksellä, Skotlannin oikeushallinnon edustaja tapaa todistajan kyseisenä päivänä ja selittää todistamisprosessia.

Mikä on virallinen roolini oikeudenkäynnissä? Olenko esimerkiksi uhri, todistaja, siviilioikeudellisen vaatimuksen esittävä osapuoli vai asianomistajalle kuuluvan syyteoikeuden käyttäjä? Voinko valita roolini itse?

Skotlannissa uhri ei ole rikosoikeudenkäynnin osapuoli. Syyttäjän harkinnan mukaan uhri voidaan kutsua todistamaan oikeudessa.

Mitä oikeuksia ja velvollisuuksia tähän rooliin liittyy?

Tietoa uhrin oikeuksista saa [rikoksen uhrin käsikirjasta](#) (*Victims' Code*).

Jos olet todistajana, saat kirjeitse kutsun tulla todistamaan oikeuteen.

Kutsua on syytä noudattaa. Jos kutsutulla on tärkeä syy olla saapumatta paikalle kyseisenä päivänä, hänen on heti ilmoitettava tästä kutsun lähettäjälle. Jos et saavu paikalle kutsussa mainittuna ajankohtana, tuomioistuin voi määrätä sinut pidätettäväksi.

Jotkin todistajat voivat kokea todistamisen vaikeaksi. Todistaja voi olla erityisen haavoittuvassa asemassa tilanteensa tai asian luonteen vuoksi. Tuomioistuin voi toteuttaa erityisjärjestelyjä, jotta haavoittuvassa asemassa oleva todistaja pystyy todistamaan, esimerkiksi estämällä näköyhteyden syytettyyn. Sinun on syytä esittää tällaisia asioita koskevat huolesi kutsukirjeen lähettäjälle, sillä hän voi tarvittaessa pyytää puolestasi tuomioistuinta toteuttamaan erityisjärjestelyjä.

Lisätietoja todistajana toimimisesta saa syyttäjänviraston [☞](#) verkkosivuilta ja mygov.scot-verkkosivuston osiosta [☞](#) Oikeudessa todistaminen (*Giving Evidence at Court*).

Voiko uhri antaa oikeudenkäynnin aikana lausuman tai esittää todisteita? Millä ehdoin?

Syyttäjän harkinnan mukaan uhri voidaan kutsua todistamaan oikeudessa. Todistajiksi kutsuttaviin uhreihin sovelletaan Skotlannin yleisiä todistelua koskevia lakeja.

Jos uhrin on määrä todistaa ja hänen katsotaan olevan haavoittuvassa asemassa tai suojelun tarpeessa, häntä varten voidaan toteuttaa vuonna 1995 annetun [☞](#) Skotlannin *Criminal Procedure (Scotland) Act* -lain 271-271M pykälän mukaisia erityisjärjestelyjä. Näitä toimenpiteitä sovelletaan automaattisesti lapsiin ja muun muassa seksuaalirikosten, ihmiskaupan ja vainoamisen uhreihin.

Uhrin voi myös olla mahdollista antaa vuonna 2003 annetun [☞](#) Skotlannin *Criminal Justice (Scotland) Act* -lain 14 pykälän mukainen lausunto. Lisätietoja uhrin lausunnosta on saatavilla [☞](#) täältä.

Mitä tietoja uhrille annetaan oikeudenkäynnin aikana?

Skotlannin oikeushallinnolta voi pyytää tietoa mahdollisten oikeusistuntojen päivämääristä ja tuomioistuimen lainvoimaisesta päätöksestä oikeudenkäynnissä tai oikeudenkäyntiin perustuvassa muutoksenhakuprosessissa sekä näiden perusteluista. Jos olet oikeudessa todistamassa, tuomioistuimen virkailija tiedottaa sinulle oikeuskäsittelyn etenemisestä ainakin kerran tunnissa ja ilmoittaa, kun voit poistua.

Voiko rikoksen uhri tutustua oikeudenkäyntiasiakirjoihin?

Edellä on kerrottu, mitkä tiedot ovat uhrin saatavilla.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 29/01/2019

3 - Rikoksen uhrin oikeudet oikeudenkäynnin jälkeen

Voiko tuomioistuimen päätökseen hakea muutosta?

Ainoastaan tuomittu henkilö tai syyttäjä voi hakea muutosta tuomioon.

Syyttäjä voi hakea muutosta vain tietyissä olosuhteissa. Syyttäjä voi

- valittaa vapauttavasta tuomiosta - jossa syytetty on todettu syyttömäksi tai todisteet riittämättömiksi - mutta vain jos asia on käsitelty summaarisessa menettelyssä (ilman valamiehistöä) ja ainoastaan oikeuskysymysten osalta;
- valittaa tuomiosta, mutta vain jos tuomion katsotaan olevan "liian lievä".

Lisätietoja saat osoitteesta [☞ https://www.mygov.scot/after-the-verdict/the-appeals-process/](https://www.mygov.scot/after-the-verdict/the-appeals-process/).

Mitkä ovat uhrin oikeudet tuomion antamisen jälkeen?

Jos syytetty on todettu syylliseksi, tuomiosta päättävä tuomari voi ottaa uhrin lausunnon huomioon.

Jos tuomio poikkeaa siitä, mitä uhri on odottanut tai jos uhri kokee tarvitsevansa tukea tuomion antamisen jälkeen, monet organisaatiot voivat tarjota apua. *Victim Support Scotland* tarjoaa puhelinpäivystystä maanantaista perjantaihin klo 8-20. Se on

kansallinen vapaaehtoisjärjestö, joka tukee kaikenlaisten rikosten uhreja Skotlannissa. Puhelinpäivystyksen numero on 0345 603 9213. Järjestön tuki on maksutonta.

Muutkin organisaatiot, myös asiantuntija-apua tarjoavat toimijat, antavat maksutonta ja luottamuksellista henkistä tukea, käytännön apua ja olennaista tietoa uhreille, todistajille ja muille henkilöille, joihin rikos on vaikuttanut. Tietoa näistä palveluista on saatavilla [☞](#) täältä.

Onko uhrilla oikeus saada tukea tai suojelua oikeudenkäynnin jälkeen? Kuinka kauan?

Kyllä, useat uhrien tukiorganisaatiot tarjoavat maksutonta tukea ennen oikeudenkäyntiä, sen aikana ja sen jälkeen. Victim Support Scotland on kansallinen hyväntekeväisyysjärjestö, joka tarjoaa rikoksen uhreille henkistä tukea, käytännön apua ja olennaista tietoa. Nämä palvelut ovat maksuttomia ja luottamuksellisia.

Mitä tietoja uhrille annetaan siinä tapauksessa, että rikoksentehtyjä tuomitaan?

Jos uhri on antanut lausunnon, tuomari voi ottaa sen huomioon tuomion määrittämisessä. Jos valamiehistö toteaa syytetyin olevan syyllinen, tuomarin täytyy päättää, millainen rangaistus rikoksentehtyjälle määrätään. Tuomari tekee päätöksensä, kun kaikkia todistajia on kuultu, ja ottaa huomioon mahdolliset taustatiedot. Tällaisia tietoja ovat muun muassa rikoksentehtyjän ikä, mahdolliset terveydelliset seikat ja mahdollinen aiempi rikosrekisteri. Tuomarilla on mahdollisuus valita monista eri seuraamusvaihtoehdoista.

Lisätietoja tuomion antamisesta on saatavilla [☞](#) täältä.

Uhrilla on oikeus pyytää tietoa tuomioistuimen oikeudenkäynnissä tekemästä lopullisesta ratkaisusta ja sen perusteluista. Näitä tietoja voi pyytää [☞](#) Skotlannin oikeushallinnolta (*Scottish Courts and Tribunals Service*).

Ilmoitetaanko uhrille, jos rikoksentehtyjä vapautuu (myös ennen määräaikaa tai ehdonalaiseen) tai pakenee vankilasta?

Uhrilla on kaikissa rikosasioissa oikeus saada tietoa vangin vapauttamisesta. Hänellä on myös oikeus saada tietoa siitä, jos harkitaan vangin päästämistä ehdonalaiseen, ja esittää kirjallinen lausuma vangin vapauttamisesta Skotlannin ehdonalaislautakunnalle (*Parole Board for Scotland*). Tätä kutsutaan [☞](#) uhrien tiedotusjärjestelmäksi (*Victims Notification Scheme*).

Alle 18 kuukauden vankeusrangaistukseen tuomittujen rikoksentehtyjien uhreilla on oikeus saada tietoa ainoastaan rikoksentehtyjän vapauttamisesta tai pakenemisesta. Tämän tiedon saadakseen rikoksen uhrin ei tarvitse rekisteröityä tiedotusjärjestelmään, vaan hän voi ottaa yhteyttä [☞](#) Skotlannin rikosseuraamuslaitokseen (*Scottish Prison Service*).

Voiko uhri vaikuttaa vapauttamista tai ehdonalaiseen pääsyä koskevien päätösten tekemiseen? Voiko uhri esimerkiksi antaa tässä yhteydessä lausunnon tai hakea päätöksiin muutosta?

Uhrilla voi olla mahdollisuus esittää lausumansa Skotlannin ehdonalaislautakunnalle, jos se harkitsee rikoksentehtyjän päästämistä ehdonalaiseen vapauteen. Tiedotusjärjestelmän osaan 2 rekisteröityvät uhrin voivat rekisteröityä esittääkseen kirjallisen lausuman Skotlannin rikosseuraamuslaitokselle, kun rikoksentehtyjän olisi ensimmäistä kertaa mahdollista päästä tilapäiseen tai valvottuun koevapauteen, tai Skotlannin ehdonalaislautakunnalle, kun se harkitsee rikoksentehtyjän päästämistä ehdonalaiseen vapauteen. Victim Support Scotland voi pystyä auttamaan lausuman laatimisessa.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 29/01/2019

4 - Korvaus

Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Miten uhri voi hakea vahingonkorvausta rikoksentehtyjältä? (esim. esittämällä vaateen rikosoikeudenkäynnissä, nostamalla erillisen vahingonkorvauskanteen tai panemalla vireille liitännäismenettelyn)

Rikosoikeudenkäynti:

A. Vahingonkorvauksen tuomitseminen

Vuonna 1995 annetun Skotlannin rikosprosessilain (*Criminal Procedure (Scotland) Act*) 249 ja 253 :n mukaan skotlantilainen rikustuomioistuin voi soveltuviin tapauksiin tuomita rikoksentehtäjän maksamaan uhrille korvausta rikoksesta aiheutuneesta vahingosta tai menetyksestä ilman erillistä siviilikannetta.

Kyseisessä laissa ei edellytetä, että uhri itse hakee tuomioistuimelta vahingonkorvauksen määräämistä, vaan tätä voi ehdottaa syyttäjä (*Procurator Fiscal*). Syyttäjän tulisi joka tapauksessa antaa tuomioistuimelle saatavilla olevat tiedot vahingon tai menetyksen laajuudesta ja arvosta.

Voimassa olevan lain mukaan uhrilla on oikeus nostaa vahingonkorvauskanne siviilituomioistuimessa tai (jos hän on saanut fyysisiä tai henkisiä vammoja) pyytää korvauspäätös rikosvahinkojen korvauksia hallinnoivalta viranomaiselta ([☞](#) *Criminal Injuries Compensation Authority*, CICA). Rikustuomioistuimen määräämä vahingonkorvaus ei vaikuta näihin oikeuksiin, mutta siviilituomioistuimen tai CICA:n mahdollisesti määräämiä korvauksia alennetaan jo maksettujen vahingonkorvausten määrällä.

Vahingonkorvauksen määrää ei ole rajoitettu ns. täystutkintaisissa rikosoikeudenkäynneissä (*solemn criminal proceedings*), joissa on valamiehistö ja tuomari.

Ilman valamiehistöä käytävissä summaarisissa rikosoikeudenkäynneissä (*summary criminal proceedings*) sovelletaan seuraavia rajoituksia:

- Kustakin rikoksesta Sheriff Court -tuomioistuimessa määrättävälle korvaukselle on säädetty yläraja (**10 000 puntaa**) (28. maaliskuuta 2011 jälkeen tehdyn rikoksen johdosta määrättävän korvauksen enimmäismäärä on kuitenkin sama kuin suurin määrättävissä oleva sakko, jos kyseinen sakko on enemmän kuin 10 000 puntaa).
- Kustakin rikoksesta Justice of the Peace Court -tuomioistuimessa tuomittavan korvauksen enimmäismäärä on sakkoasteikon tason 4 mukainen (**2 500 puntaa**).

Korvaussumma maksetaan tuomioistuimelle, joka tilittää sen vastaanottajalle.

B. Vahingonkorvauksen tuomitseminen yhdyskuntapalvelun yhteydessä

Tuomioistuin voi tietyissä tilanteissa määrätä syylliseksi todetun henkilön yhdyskuntapalveluun (*Community Payback Order*). Skotlannin rikosprosessilain 227 H :n mukaan valvottuun yhdyskuntapalveluun voidaan yhdistää velvoite maksaa vahingonkorvausta.

Tällaiseen korvaukseen sovelletaan samoja ylärajoja kuin edellisessä kohdassa yksityiskohtaisesti selostettuihin korvauksiin.

Vahingonkorvaus voidaan maksaa kerralla tai erissä tuomioistuimelle, joka tilittää summan vastaanottajalle. Korvaus tulee suorittaa kokonaisuudessaan viimeistään 18 kuukauden kuluessa yhdyskuntapalvelun määräämisestä tai viimeistään 2 kuukautta ennen valvontajakson päättymistä sen mukaan, kumpi ajankohta on aikaisempi. Maksamatta jättäminen voidaan katsoa yhdyskuntapalvelun ehtojen rikkomiseksi.

C. Syyttäjän tarjoama korvausmahdollisuus

Vuonna 1995 annetun *Criminal Procedure (Scotland) Act* -lain 302 A pykälän mukaan syyttäjä voi tietynlaisissa tapauksissa tarjota rikoksentehtäjälle mahdollisuuden maksaa vahingonkorvausta (*compensation offer*). Korvausmahdollisuuden tarjoaminen on tehokas keino silloin, kun uhrille on aiheutunut rikoksesta taloudellisia tai henkilökohtaisia menetyksiä taikka huolta tai ahdistusta.

Jos tällainen tarjous hyväksytään tai katsotaan hyväksytyksi hiljaisesti (kun rikoksentehtäjä ei virallisesti hylkää tarjousta), syytettyä ei voida nostaa eikä tuomiota antaa asiasta.

Tällöin lain mukainen enimmäiskorvausmäärä on 5 000 puntaa.

Vahingonkorvaus maksetaan tuomioistuimelle, joka tilittää summan vastaanottajalle.

Siviilioikeudenkäynti:

Voimassa olevan lain mukaan uhri saa nostaa siviilituomioistuimessa vahingonkorvauskanteen rikoksentehtäjää vastaan. Uhrin nostamaan siviilikanteeseen voidaan soveltaa erilaisia menettelysääntöjä muun muassa sen mukaan, nostetaanko kanne Sheriff Court -tuomioistuimessa tai Court of Session -tuomioistuimessa. Säännöt ovat saatavilla [☞](#) Skotlannin oikeushallinnon verkkosivujen osiossa Rules and Practice.

Koska kirjelmien ja hakemusten laatiminen ja erilaiset tuomioistuinmenettelyt ovat varsin monimutkaisia, suositellaan turvautumista oikeudelliseen neuvontaan.

Liitännäismenettely - ei sovelleta Skotlannissa:

Tällaisessa menettelyssä tuomioistuin voi määrätä rikoksen uhrille korvausta. Sen sijaan, että vahingonkorvauksia haettaisiin erillisessä siviilikanteessa, uhri hakee vahingonkorvauksia rikosoikeudenkäynnin osana. Tällainen järjestelmä on käytössä tietyissä roomanis-germaanisissa oikeusjärjestelmissä, mutta ei Skotlannissa.

Tuomioistuin on määrännyt rikosentekijän maksamaan uhrille vahingonkorvausta. Miten uhri voi varmistaa, että rikosentekijä maksaa korvauksen?

Korvauksen perintä rikosasiassa

Maksut, joita suoritetaan

- vahingonkorvausmääräyksen,
- yhdyskuntapalvelun yhteydessä tuomitun vahingonkorvauksen tai
- syyttäjän vahingonkorvaustarjouksen

perusteella, maksetaan tuomioistuimelle, joka tilittää summan vastaanottajalle.

Ainoastaan tuomioistuin voi määrätä vahingonkorvauksen täytäntöönpanosta, eikä korvauksiin oikeutettu henkilö saa missään tapauksessa olla suoraan yhteydessä rikosentekijään tai ottaa vastaan maksua suoraan tältä.

Jos tuomioistuimen määräämää tai korvaustarjoukseen perustuvaa vahingonkorvausta ei suoriteta, tuomioistuin voi ryhtyä toimenpiteisiin korvauksen perimiseksi muun muassa seuraavin keinoin:

- ulosmittaaminen sosiaalietuuksista
- ulosmittaaminen tuloista
- ulosmittaaminen tilivaroista
- ajoneuvon takavarikointi.

Jos rikosentekijä ei suorita yhdyskuntapalvelun ohella määrättyä vahingonkorvausta, hänen voidaan katsoa rikkoneen yhdyskuntapalvelun ehtoja ja hänet voidaan saattaa uudelleen oikeuden eteen. Rikosprosessilain 227 ZC :ssä säädetään toimenpiteistä, joita tuomioistuimella on käytössään, jos yhdyskuntapalvelun ehtoja rikotaan.

Vahingonkorvauksen perintä siviiliasiassa

Jos uhri voittaa vahingonkorvauskanteen siviilituomioistuimessa ja tuomioistuin määrää hänelle maksettavaksi rahamäärän, hän voi pyytää täytäntöönpanoa koskevia neuvoja perintätoimistolta (*firm of Sheriff Officers*). Lisätietoja on saatavilla [Society of Messengers-at-Arms and Sheriff Officers -yhdistyksen verkkosivuilta](#).

Jos rikosentekijä ei maksa korvausta, voiko valtio maksaa uhrille etumaksua tämän sijasta? Millä ehdoin?

CICA:n maksamat korvaukset

Valtio ei maksa rikoksen uhrille etumaksua, jos rikosentekijä jättää maksamatta hänelle määrätyn vahingonkorvauksen. Lisätietoja edellä kohdassa **Korvauksen perintä**.

Onko uhrilla oikeus saada korvausta valtiolta?

Rikosvahinkojen korvauksia hallinnoiva viranomainen (CICA) käsittelee sellaisten henkilöiden korvaushakemukset, joille on aiheutunut ruumiillista vahinkoa tai henkistä kärsimystä väkivaltarikoksesta, joka on tapahtunut Englannissa, Skotlannissa tai Walesissa heistä riippumattomista syistä. Korvauksen kriteerit ja määrät asetetaan rikosvahinkojen korvausjärjestelmässä (*Criminal Injuries Compensation Scheme*).

Tästä vuonna 2012 perustetusta valtiorahoitteisesta korvausjärjestelmästä maksetaan korvauksia viattomille uhreille, joille on aiheutunut vakavaa välitöntä ruumiillista vahinkoa tai henkistä kärsimystä suoraan heihin kohdistuneista väkivaltarikoksista. Järjestelmän säännöt ja korvausmäärät hyväksyy Yhdistyneen kuningaskunnan parlamentti, ja järjestelmän hallinnoinnista sekä kaikista yksittäisistä hakemuksista päätöksistä vastaa CICA. Uhrin kärsimistä vammoista maksetaan korvausta järjestelmän mukaisen asteikon mukaan.

Korvausta maksetaan kahdenlaisista vammoista, henkilövahingoista ja kuolemaan johtaneista vammoista, ja ylimääräisiä korvauksia voidaan jossain tapauksissa maksaa tulonmenetyksistä, huoltajan menettämisestä tai erityisistä kuluista.

Korvauksia voidaan maksaa pahimmin vammautuneille uhreille, raiskauksen, muun seksuaalisen hyväksikäytön tai lähisuhdeväkivallan uhreille sekä omaisensa menettäneille. Järjestelmän puitteissa ei makseta korvauksia vähäisistä vammoista.

Kaikkia korvaushakemuksia ei hyväksytä. Hakijan tulee täyttää järjestelmän ehtojen mukaiset edellytykset. Korvauksen hakijan on täytettävä tiettyjä kansallisuutta ja asuinpaikkaa koskevia ehtoja (kohdat 10 ja 16). Hakemukset on tehtävä niin pian kuin on käytännössä ja kohtuuden rajoissa mahdollista, kuitenkin viimeistään kahden vuoden sisällä vammaan johtaneesta rikoksesta (poikkeuksellisissa tapauksissa määräaika voidaan pidentää, ks. kohdat 87 ja 89). Säännöissä vaaditaan myös, että hakija on tehnyt rikosilmoituksen vammaan johtaneesta rikoksesta niin pian kuin on käytännössä ja kohtuuden rajoissa mahdollista ja avustaa kohtuullisissa määrin rikoksentehtäjän saattamisessa oikeuden eteen (kohdat 22 ja 23). Korvauksia voidaan olla myöntämättä tai niitä voidaan pienentää eri syistä, esimerkiksi hakijan epäasianmukaisen käyttäytymisen vuoksi (kohta 25) tai jos hakijalla on hakemuksen tekemisajankohtana rikostuomio, jota ei ole vielä pantu täytäntöön (kohta 26 ja liite D). Lisätietoja järjestelmästä on saatavilla [täältä](#).

Onko mahdollista saada etumaksua sillä aikaa kun korvaushakemusta käsitellään?

Vuoden 2012 korvausjärjestelmään on tarkoitus tukeutua vain, kun muita vaihtoehtoja ei ole käytettävissä. Järjestelmän puitteissa maksettujen korvausten tarkoituksena ei ole vastata välittömiin tarpeisiin. Yleensä korvaus suoritetaan vasta, kun rikoksen tapahtumisesta on kulunut jonkin aikaa. Mitään maksuja ei suoriteta ennen kuin niistä vastaava viranomainen (CICA) on varmistanut, että hakijalla on oikeus korvaukseen järjestelmän puitteissa. Tätä varten se hankkii poliisilta tietoja rikostapauksesta ja hakijasta. Jos CICA katsoo, että hakijalla on oikeus korvaukseen, mutta ei voi tehdä lopullista päätöstä, se voi silti harkita maksun suorittamista. Näin voi olla esimerkiksi silloin, kun CICA odottaa, että vahingon pitkäaikaiset vaikutukset ovat paremmin selvillä.

Onko uhrilla oikeus saada korvausta, jos rikoksentehtäjää ei tuomita?

Korvauksen saaminen ei edellytä, että rikoksentehtäjä on tunnistettu tai tuomittu väkivaltarikoksesta (rikoksesta aiheutuneiden vahinkojen korvausjärjestelmän ehtojen kohta 9). Järjestelmässä vaaditaan kuitenkin, että hakija on tehnyt rikosilmoituksen vammaan johtaneesta rikoksesta niin pian kuin se on kohtuuden rajoissa mahdollista ja on avustanut rikoksentehtäjän saattamisessa oikeuden eteen niin pitkälle kuin se on kohtuuden rajoissa mahdollista (kohdat 22 ja 23). Hakijat eivät siis ole oikeutettuja korvaukseen, jos he eivät ole parhaansa mukaan edistäneet rikostutkintaa ja mahdollista syytteenpanoa.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 29/01/2019

5 - Rikoksen uhrin oikeus saada tukea ja apua

Mihin on otettava yhteyttä?

Rikoksen uhrilla on oikeus käyttää tukipalveluja, [vaikka](#) rikoksesta ei olisi ilmoitettu poliisille.

Teki rikoksen uhri rikosilmoituksen tai ei - [tai](#) ennen asiasta päättämistä - hän voi saada Skotlannissa toimivalta *Victim Support Scotland* -järjestöltä henkistä ja käytännön apua ja tukea.

Mikäli uhri [tekee](#) rikosilmoituksen, poliisi voi hänen luvallaan antaa hänen tietonsa Victim Support Scotlandille.

Myös [uhrien](#) tieto- ja neuvontapalvelu (*Victim Information and Advice, VIA*) voi tarjota uhrille apua, jos tapaukseen liittyy

- lähisuhdeväkivaltaa
- rikoksen uhriksi tai silminnäkijäksi joutunut lapsi
- viharikos
- seksuaalirikos,
- tai on todennäköistä, että oikeudenkäynnissä käytetään valamiehistöä.

VIA antaa tietoa rikosoikeusjärjestelmästä, pitää uhrin ajan tasalla tapauksen etenemisestä ja ohjaa hänet ottamaan yhteyttä muihin organisaatioihin, jotka voivat auttaa häntä.

Rikoksen uhrien neuvontapuhelin

Victim Support Scotland tarjoaa puhelinpäivystystä maanantaista perjantaihin klo 8-20. Se on kansallinen vapaaehtoisjärjestö, joka tukee kaikenlaisten rikosten uhreja Skotlannissa. Puhelinpäivystyksen numero on 0800 160 1985. Järjestö tarjoaa tukea ilmaiseksi. Muutkin organisaatiot, myös asiantuntija-apua tarjoavat toimijat, tarjoavat maksutonta ja luottamuksellista henkistä tukea, käytännön apua ja olennaista tietoa uhreille, todistajille ja muille henkilöille, joihin rikos on vaikuttanut. Tietoa näistä palveluista on saatavilla [☞](#) täältä.

Voiko uhri saada tukea maksutta?

Victim Support Scotland tarjoaa ilmaista ja luottamuksellista tukea uhreille, todistajille ja muille henkilöille, joihin rikos on vaikuttanut.

Millaista tukea rikoksen uhri voi saada valtiolta tai viranomaisilta?

Tuomioistuimessa saatavilla oleva tuki

Mikäli uhri joutuu todistamaan oikeudessa, Victim Support Scotlandin koulutettu henkilökunta ja vapaaehtoiset tarjoavat todistajan tukipalveluita (*Witness Service*) kaikissa High Court- ja Sheriff Court -tuomioistuimissa. He voivat

- antaa käytännön apua ja tietoa siitä, mitä oikeudessa tapahtuu;
- järjestää vierailun tuomioistuimeen ennen kuin oikeudenkäynti alkaa, jotta todistaja tietää, mitä odottaa.

Jotkut todistajat voivat saada todistaessaan enemmän tukea oman tilanteensa tai rikoksen luonteen perusteella. Lisätietoja tuomioistuimessa todistamisesta, myös heikossa asemassa oleville todistajille tarjottavista erityistoimenpiteistä, on saatavilla [☞](#) täältä. Mikäli rikoksen uhria ei ole pyydetty todistamaan, on mahdollista, että hänelle ei ole ilmoitettu oikeudenkäynnistä. Hän voi kuitenkin pyytää tietoja oikeudenkäynnin etenemisestä.

Millaista tukea rikoksen uhri voi saada kansalaisjärjestöiltä?

Eri järjestöt tarjoavat rikoksen uhreille erilaista apua. Victim Support Scotland tarjoaa yhteisöpohjaista uhrien tukipalvelua (*Victim Service*). Tätä palvelua tarjotaan Skotlannissa kaikissa kunnissa, ja todistajan tukipalvelut ovat saatavilla kaikissa Skotlannin rikostuomioistuimissa.

Muut vapaaehtoisjärjestöt voivat auttaa rikoksen luonteesta riippuen. Esimerkiksi raiskauksen uhreille tukea tarjoava *Rape Crisis Scotland*, ihmiskaupan uhreiksi joutuneille naisille tukea tarjoava TARA (*Trafficking Awareness Raising Alliance*) sekä myös ihmiskaupan uhreille tukea tarjoava *Migrant Help*. Rikoksen uhreja tukevat myös vapaaehtoisjärjestöt *Children 1st*, *Scottish Women's Aid* ja *PETAL*. Lisätietoja näistä palveluista on saatavilla [☞](#) täältä.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 29/01/2019